

12.2.2026

U 4/2026 vp TAUSTA JA KESKEINEN SISÄLTÖ

Tausta

Euroopan komissio julkaisi 3.12.2025 ehdotuksen Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi asetuksen (EU) 2024/1252 muuttamiseksi (COM(2025) 946 final).

Kyseinen asetus (EU) 2024/1252 puitteiden vahvistamisesta kriittisten raaka-aineiden turvatun ja kestäväen tarjonnan varmistamiseksi ja asetusten (EU) N:o 168/2013, (EU) 2018/858, (EU) 2018/1724 ja (EU) 2019/1020 muuttamisesta (jäljempänä kriittisten raaka-aineiden asetus) tuli voimaan 23.5.2024.

Komissio on katsonut tarpeelliseksi muuttaa asetusta kohdennetusti geopolittisten riskien, kuten vientirajoitusten ja toimitusketjuihin liittyvien riippuvuuksien, lisääntymisen vuoksi.

Nyt kyseessä olevalla ehdotuksella asetusta esitetään muutettavaksi riskienhallinnan parantamiseksi, asetuksen veloitteiden yhdenmukaisen soveltamisen parantamiseksi sekä kierrätyksen lisäämiseksi. Muutoksilla pyritään ehkäisemään sisämarkkinoiden pirstoutumista ja tukemaan EU:n strategista autonomiaa sekä parantamaan raaka-aineiden jäljitettävyyttä, tukemaan käytöstä poiston jälkeistä hyödyntämistä ja edistämään kierrätettyjen raaka-aineiden asteittaista käyttöönottoa.

Ehdotuksen käsittely on alkanut kilpailukyky ja kasvu -työryhmän teollisuuskokoonpanossa 12.1.2026. Puheenjohtaja tavoittelee neuvoston yleisnäkemyistä 26.2.2026 kilpailukykyneuvostoon.

Asetusehdotuksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset

Kriittisten raaka-aineiden asetuksen 6 ja 7 artiklassa säädetään niin kutsuttujen strategisten hankkeiden tunnustamisperusteista ja myöntämiseen liittyvästä menettelystä. Asetuksen 6 artiklan 1 kohdan mukaan toteuttajan hakemuksesta ja 7 artiklassa säädettyä menettelyä noudattaen komissio tunnistaa strategisiksi hankkeiksi raaka-ainehankkeet, jotka täyttävät artiklan kohdassa a-e) säädetyt perusteet. Asetuksen 7 artiklan 3 kohdan mukaan komissio arvioi 1 kohdassa tarkoitetut hakemukset avoimella ehdotuspyynnöllä, jolla on säännölliset määräajat ja komissio asettaa määräajat vähintään neljä kertaa vuodessa.

Komissio ehdottaa joustavuutta EU:n kriittisten raaka-aineiden asetuksen 7 artiklan vuosittain edellyttämään hakukierrosten määrään. Ehdotuksen mukaan komissiolta ei edellytettäisi 4 hakukierroksen järjestämistä vuosittain.

Voimassa olevan kriittisten raaka-aineiden asetuksen 24 artiklan 1 kohta edellyttää, että jäsenvaltiot nimeävät alueellaan toimivat suuryritykset, jotka käyttävät asetuksen tarkoittamia strategisia raaka-aineita eräiden tuotteiden valmistukseen. Nimettyjen suuryritysten on vähintään joka kolmas vuosi ja

siltä osin kuin vaaditut tiedot ovat niiden saatavilla, suoritettava strategisten raaka-aineiden toimitusketjunsä riskinarviointi. Nimetyt suuryritykset on ajantasaistettava aina 12 kuukauden kuluessa siitä, kun asetuksen mukainen strategisten raaka-aineiden luettelo on päivitetty.

Komissio ehdottaa, että muutoksella vastuu kriittisten raaka-aineiden asetuksen 24 artiklan mukaisesti unionissa toimivien strategisia raaka-aineita strategisissa teknologiatuotteissa käyttävien suuryritysten tunnistamisesta siirrettäisiin komissiolle. Lisäksi komissio ehdottaa muutoksia toiminnanharjoittajia koskeviin velvoitteisiin, jotka seuraavat yrityksen tunnistamisesta asetuksen 24 artiklan mukaisesti sekä mahdollisuutta tarkentaa keinoja edelleen delegoiduin säädöksiin.

Voimassa olevan asetuksen 28 artiklassa säädetään kestopagneettien kierrätettävyydestä. Artikla asettaa tuotemerkintävelvoitteita luonnollisille henkilöille ja oikeushenkilöille, jotka saattavat markkinoille sen 1 kohdassa lueteltuja tuotteita. Merkintävelvoitteet koskevat luonnollisia henkilöitä ja oikeushenkilöitä, jotka saattavat markkinoille eräitä kestopagneetteja sisältäviä tuotteita.

Artiklan 29 kohdassa 3 säädetään delegoidusta asetuksesta, jolla komissio myöhemmin vahvistaa kierrätysjärjestelmän vähimmäisvaatimuksia kestopagneeteille. Sen 3 kohdan mukaan komissio antaa viimeistään 31.12.2031, delegoidun säädöksen täydennetään asetusta vahvistamalla kulutusjätteestä talteen otettavalle neodyymille, dysprosiumille, pra-seodyymille, terbiumille, boorille, samariumille, nikkelille ja koboltille vähimmäisosuudet, jotka tuotteisiin sisältyvien kestopagneettien on sisällettävä.

Komissio ehdottaa, että mainittujen asetuksen 28 ja 29 artiklan tuotevaatimusten piiriin kuuluvia tuoteryhmiä laajennettaisiin sisältämään artiklassa jo lueteltujen tuoteryhmien lisäksi kiintolevyasemat, muuntimet, kaiuttimet, siviilikäyttöön tarkoitetut droonit tai moottoroidut lelut.

Lisäksi 29 artiklan muutoksilla artiklan mukaisia merkintävelvoitteita laajennettaisiin sisällyttämällä artiklaan edellytys merkitä tuotteisiin tieto niiden sisältämien kestopagneettien sisältämästä tuotantojätteestä peräisin olevien raaka-aineiden osuus ja laajennettaisiin asetuksen mukaisen kestopagneettien kierrätysjärjestelmän alaa kattamaan myös tuotantojätteestä saadut kriittisten raaka-aineet.

Kriittisten raaka-aineiden asetuksen 38 artiklassa säädetään siirretyn säädösvallan käyttämisestä. Artiklan sisältöä muutettaisiin sisällyttämällä niihin maininta artiklaan 24 sisältyvästä ehdotetusta uudesta valtuudesta. Artiklan 2 kohdan mukaan toimivalta antaa delegoituja säädöksiä on komissiolla 24 päivästä kesäkuuta kahdeksan vuoden ajaksi. Lisäksi artiklan 3 kohdan mukaisesti Euroopan parlamentti tai neuvosto voi milloin tahansa peruuttaa vallan antaa delegoituja säädöksiä. Artiklan 6 kohdan mukaan siinä mainittujen artikloiden nojalla annettu delegoitu säädös tulee voimaan ainoastaan, jos Euroopan parlamentti tai neuvosto ei ole kahden kuukauden kuluessa siitä, kun asianomainen säädös on annettu tiedoksi Euroopan parlamentille ja neuvostolle, ilmaissut vastustavansa sitä tai jos sekä Euroopan parlamentti että neuvosto ovat ennen mainitun määräajan päättymistä ilmoittaneet komissiolle, että ne eivät vastusta säädöstä. Euroopan parlamentin tai neuvoston aloitteesta tätä määräaikaa voidaan jatkaa kahdella kuukaudella.

Vaikutukset

Komission esityksen kiireellisyyden vuoksi vaikutustenarviointia ei tehty. Muutokset perustuvat tekniisiin työpajoihin koko kestopagneettien arvoketjun edustajien kanssa, EU:n kriittisten raaka-aineiden toimikunnan keskusteluihin sekä Joint Research Centerin valmistelutyöhön asetuksen 28 ja 29 artiklan mukaisesta implementointilainsäädännöstä.

Ehdotus selventäisi, ettei komissiolla ole velvoitetta ole velvoitetta järjestää strategisten hankkeiden hakumenettelyä 4 kertaa vuodessa, mikä selkeyttäisi oikeustilaa ilman merkittäviä vaikutuksia kansallisiin viranomaisiin. Vastuun siirtäminen strategisia raaka-aineita teknologiatuotteissaan käyttävien suuryritysten tunnistamisesta komissiolle vähentäisi kansallisten viranomaisten hallinnollista taakkaa, mutta edellyttäisi muutoksia valmisteilla olevaan huoltovarmuuslainsäädäntöön (HE 145/2025 vp).

Asetusmuutos voi lisätä toiminnanharjoittajien hallinnollista taakkaa, sillä tunnistettujen suuryritysten olisi tehtävä toimitusketjujen riskienarviointi ja ryhdyttävä tarvittaessa säädettyihin toimiin. Artiklan 28 muutos laajentaisi kestopagneetteja koskevien markkinavalvontavelvoitteiden soveltamisalaa uusiin tuoteryhmiin, mikä laajentaisi myös jossain määrin kansallisten viranomaisten valvontatehtäviä. Lisäksi uudet merkintävaatimukset ja uudet vaatimukset kierrätysjärjestelmästä laajentaisivat valvontatehtävien sisältöä jossain määrin.

Muutoksilla ei arvioida olevan merkittäviä ympäristö- tai yhteiskunnallisia vaikutuksia.

Valtioneuvoston kannat

Valtioneuvosto tukee komission ehdotuksen tavoitteita kriittisten raaka-aineiden arvoketjujen vahvistamiseksi, kriittisten raaka-aineiden asetuksen velvoitteiden yhdenmukaisen soveltamisen parantamiseksi sekä kierrätyksen lisäämiseksi.

Valtioneuvosto pitää perusteltuna komission ehdotusta lisätä joustavuutta strategisen hankkeen asemaan liittyvään myöntämismenettelyyn.

Valtioneuvosto pitää perusteltuna komission ehdotusta osoittaa velvoite strategisia raaka-aineita teknologiatuotteissaan käyttävien suuryritysten tunnistamisesta komissiolle.

Valtioneuvosto pitää ehdotuksen kierrätyksen edistämiseen tähtääviä toimia perusteltuina. Valtioneuvosto katsoo, että jatkovalmistelussa tulisi pyrkiä siihen, että kriittisten raaka-aineiden asetuksen kierrätettävyyttä koskeva sääntely sekä kierrätettävyyttä ja kierrätetyn materiaalin osuuksia koskevat vaatimukset ovat linjassa muiden EU-säädösten kanssa, eikä päällekkäisyyksiä synny.

Valtioneuvosto katsoo, että valmistelussa tulisi varmistaa, etteivät esitetyt muutokset johda kohtuuttomiin elinkeinotoiminnan harjoittajiin kohdistuviin vaatimuksiin esimerkiksi kestopagneetteja koskevien tuotevaatimusten osalta.

Valtioneuvoston kannat on esitetty tarkemmin u-kirjelmässä U 4/2026 vp.

Teo Kangaspunta
Johtava asiantuntija
Työ- ja elinkeinoministeriö